

A

**CCE RF/PF/RR/
PR/NSR/NSPR
FULL SYLLABUS**

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಲಿ,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003

**KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD,
MALLESHWARAM, BENGALURU - 560 003**

ಮಾರ್ಚ್/ಏಪ್ರಿಲ್ 2024 ರ ಪರೀಕ್ಷೆ - 1

MARCH/APRIL 2024 EXAMINATION - 1

**ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು
MODEL ANSWERS**

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **67-S**

CODE NO. : **67-S**

ವಿಷಯ : ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Subject : Third Language — SANSKRIT

तृतीयभाषा — संस्कृतम्

(ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಶಾಲಾ ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಖಾಸಗಿ
ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / ಎನ್.ಎಸ್.ಆರ್. / ಎನ್.ಎಸ್.ಪಿ.ಆರ್.)

(Regular Fresh / Private Fresh / Regular Repeater / Private Repeater / NSR / NSPR)

ದಿನಾಂಕ : **04. 04. 2024]**

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : **80**

Date : **04. 04. 2024]**

[Max. Marks : **80**

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
I.	ಸಮುಚಿತೋತ್ತರಚಯನಪ್ರಶ್ನಾನಾಮ್ ಉತ್ತರಣಿ	8 × 1 = 8
1.	'जनकः' अस्य पर्यायपदम् इदं भवति (A) पिता (B) माता (C) पुत्रः (D) पुत्री उत्तरम् : (A) पिता	1

CCE RF/PF/RR/PR/NSR/NSPR(A)/666/054 (MA)

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
2.	<p>‘प्रश्नान्’ अत्र एषः लिङ्गः भवति ।</p> <p>(A) पुल्लिङ्गः (B) स्त्रीलिङ्गः</p> <p>(C) नपुंसकलिङ्गः (D) अन्यलिङ्गः</p> <p>उत्तरम् : (A) पुल्लिङ्गः</p>	1
3.	<p>‘एकः’ अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति ।</p> <p>(A) एकः (B) अनेकः</p> <p>(C) भिन्नः (D) नूतनम्</p> <p>उत्तरम् : (B) अनेकः</p>	1
4.	<p>‘गच्छ’ अत्र एषः लकारः भवति ।</p> <p>(A) लट् लकारः (B) लोट् लकारः</p> <p>(C) लङ् लकारः (D) लृट् लकारः</p> <p>उत्तरम् : (B) लोट् लकारः</p>	1
5.	<p>‘प्रेषयति’ अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।</p> <p>(A) प्रथमपुरुषः (B) मध्यमपुरुषः</p> <p>(C) उत्तमपुरुषः (D) अन्यपुरुषः</p> <p>उत्तरम् : (A) प्रथमपुरुषः</p>	1
6.	<p>‘भवदीयः’ अस्य विवरणम् एवं भवति ।</p> <p>(A) भवतां त्वम् (B) भवतां वयम्</p> <p>(C) भवताम् अयम् (D) भवतां दीयः</p> <p>उत्तरम् : (C) भवताम् अयम्</p>	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
7.	<p>“बालकः पठति” । अत्र रेखाङ्कितपदस्य कारकम् इदं भवति ।</p> <p>(A) कर्मकारकम् (B) करणकारकम्</p> <p>(C) सम्प्रदानकारकम् (D) कर्तृकारकम्</p> <p>उत्तरम् : (D) कर्तृकारकम्</p>	1
8.	<p>“अहं पत्रं लिखन् अस्मि” । अत्र कृदन्तपदम् इदं भवति ।</p> <p>(A) अहम् (B) पत्रम्</p> <p>(C) लिखन् (D) अस्मि</p> <p>उत्तरम् : (C) लिखन्</p>	1
II.	चतुर्थं पदं लिखत ।	4 × 1 = 4
9.	<p>दशकण्ठः – रावणः :: जानकी – ।</p> <p>उत्तरम् : सीता ।</p>	1
10.	<p>देहरक्षा – कवचकुण्डलानि :: महत्तरा – ।</p> <p>उत्तरम् : भिक्षा ।</p>	1
11.	<p>शिक्षा कालपर्ययात् – क्षयं गच्छति :: हुतं च दत्तं च –</p> <p>..... ।</p> <p>उत्तरम् : तथैव तिष्ठति ।</p>	1
12.	<p>परम्परा – सम्प्रदायः :: अशनम् – ।</p> <p>उत्तरम् : आहारः ।</p>	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
III.	एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।	4 × 1 = 4
13.	वामनः किमर्थं विरामम् इच्छति ? उत्तरम् : वामनः ग्रामोत्सवार्थं विरामम् इच्छति ।	1
14.	केषां मध्ये भीषणं युद्धं प्रचलति स्म ? उत्तरम् : कर्णार्जुनयोः मध्ये भीषणं युद्धं प्रचलति स्म ।	1
15.	चम्पूरामायणस्य कर्ता कः ? उत्तरम् : चम्पूरामायणस्य कर्ता भोजराजः ।	1
16.	के शैशवे अभ्यस्तविद्याः आसन् ? उत्तरम् : रघुवंशीयाः राजानः शैशवे अभ्यस्तविद्याः आसन् ।	1
IV.	द्वित्रैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।	4 × 2 = 8
17.	मेलुकोटे क्षेत्रस्य नामान्तराणि कानि ? उत्तरम् : तिरुनारायणपुरम्, यादवाद्रिः, नारायणाद्रिः, वेदाद्रिः, यदुगिरिः इत्यादीनि नामान्तराणि सन्ति ।	2
18.	अर्जुनः कृष्णं किम् अपृच्छत् ? उत्तरम् : मम बाणप्रहारेण कर्णस्य रथः योजनपरिमितं दूरं गच्छति । तथापि मह्यं साधुवादं न ददाति भवान् । कर्णस्य बाणप्रहारेण मम रथः किञ्चिन्मात्रं पृष्ठतः गच्छति । तथापि भवान् कर्णाय साधुवादं यच्छति इति अपृच्छत् ।	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
19.	<p>गणेशः कीदृशः ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>वलयीकृतसर्पः शिरोभूषणीकृतः अर्धचन्द्रः महाविघ्नविनाशकः गणेशः अस्ति ।</p>	2
20.	<p>पञ्च अचोरहरणीयानि कानि ?</p> <p>अथवा</p> <p>कालान्तरे कानि विनश्यन्ति ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>पञ्च अचोरहरणीयानि-सच्चारित्र्यम्, शूरता, चातुर्यम्, प्राज्ञता, स्नेहसमूहः इति ।</p> <p>अथवा</p> <p>कालक्रमेण अधीतविद्या अपि अनभ्यासेन क्षीणा भवति । गच्छति काले रूढमूलाः वृक्षाः अपि नाशं गच्छन्ति । कालान्तरेण जलाशयाः अपि शुष्काः भवन्ति ।</p>	2
v.	<p>संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत ।</p>	1 × 2 = 2
21.	<p>ಇಂದು ರವಿವಾರ. ಶಾಲೆಗೆ ವಿರಾಮವಿದೆ. ನಾಳೆ ಸೋಮವಾರ, ನಾವು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆವು.</p> <p>Today is Sunday, it is a holiday. Tomorrow is Monday, we go to school.</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>अद्य रविवासरः, शालायाः विरामः अस्ति ।</p> <p>श्वः सोमवासरः, वयं शालां गमिष्यामः ।</p>	1
		1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VI. 22.	<p>कर्नाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत ।</p> <p>वयं प्रतिदिनं शालां गच्छामः । तत्र संस्कृतमपि पठामः ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.</p> <p>ಅಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೂ ಓದುತ್ತೇವೆ.</p>	<p>1 × 2 = 2</p> <p>1</p> <p>1</p>
VII. 23.	<p>विग्रहवाक्यं लिखत ।</p> <p>a) उपवृक्षम् ।</p> <p>b) शूलपाणिः ।</p> <p>अथवा</p> <p>समस्तपदं लिखत ।</p> <p>a) दिनं दिनम् =</p> <p>b) 'लम्बम् उदरं यस्य सः =</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>a) वृक्षस्य समीपम् ।</p> <p>b) शूलं पाणौ यस्य सः ।</p> <p>अथवा</p> <p>a) प्रतिदिनम् ।</p> <p>b) लम्बोदरः ।</p>	<p>1 × 2 = 2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VIII.	लक्षणं विलिख्य अलङ्कारस्य नाम लिखत ।	1 × 2 = 2
24.	“सोमदत्तः अभिमन्युः इव शूरः” । उत्तरम् : लक्षणम् : “उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः” । अलङ्कारः : उपमालङ्कारः ।	1 1
IX.	यथानिर्देशम् उत्तरं त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत ।	2 × 3 = 6
25.	“गच्छ अद्य अहं पुस्तकं न दास्यामि” । कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : ‘एकाग्रता’ इति पाठः । ग्रन्थपालः अवदत् । अखण्डानन्दम् अवदत् ।	1 1 1
26.	“सागर इव तिष्ठतु ते यशः” । कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : ‘दाने सर्वं प्रतिष्ठितम्’ इति पाठः । इन्द्रः अवदत् । कर्णम् अवदत् ।	1 1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्																
x. 27.	सन्धिं विभज्य नाम लिखत । a) बालस्तत्र । b) पत्रालयः । c) गुरुर्देवः । उत्तरम् : a) बालः + तत्र = बालस्तत्र → विसर्गसन्धिः । b) पत्र + आलयः = पत्रालयः → सवर्णदीर्घसन्धिः । c) गुरुः + देवः = गुरुर्देवः → विसर्गसन्धिः ।	1 × 3 = 3 1 1 1																
xI. 28.	प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत । प्रस्थादुदस्थात् प्रथमानवेगः । उत्तरम् : <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>त</td> <td>त</td> <td>ज</td> <td>गुगु</td> </tr> <tr> <td>- - U</td> <td>- - U</td> <td>U - U</td> <td>- -</td> </tr> <tr> <td>प्रस्थादुदस्थात्</td> <td>प्रथमानवेगः</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>तगण</td> <td>तगण</td> <td>जगण</td> <td>गु गु</td> </tr> </table> छन्दोनाम – “इन्द्रवज्रा” ।	त	त	ज	गुगु	- - U	- - U	U - U	- -	प्रस्थादुदस्थात्	प्रथमानवेगः			तगण	तगण	जगण	गु गु	1 × 3 = 3 1 1 1
त	त	ज	गुगु															
- - U	- - U	U - U	- -															
प्रस्थादुदस्थात्	प्रथमानवेगः																	
तगण	तगण	जगण	गु गु															
xII. 29.	कवेः देश-काल-कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत । महर्षिः वेदव्यासः । अथवा 'कालिदासः' ।	1 × 3 = 3																

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	<p>उत्तरम् :</p> <p>कवि: : महर्षिः वेदव्यासः ।</p> <p>देश: : यमुनानदीद्वीपः ।</p> <p>काल: : द्वापरयुगम् ।</p> <p>कृतयः : 1. अष्टादशपुराणानि ।</p> <p>2. महाभारतम्</p> <p>3. ब्रह्मसूत्राणि । (कृतिद्वयम्)</p> <p>अथवा</p> <p>कवि: : कालिदासः ।</p> <p>देश: : जन्मस्थानं काश्मीरः ।</p> <p>वासस्थानम् - उज्जयिनी ।</p> <p>काल: : क्रिस्ताब्दः प्रथमं, चतुर्थं, पञ्चमं वा शतकम् ।</p> <p>कृतयः : 1. रघुवंशम् ।</p> <p>2. कुमारसम्भवम्</p> <p>3. ऋतुसंहारः । इत्यादीनि</p> <p>(कृतिद्वयम्)</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
XIII.	<p>पद्यपाठस्य नाम विलिख्य तात्पर्यं पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया, संस्कृतभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।</p>	3 × 3 = 9
30.	<p>कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।</p> <p>मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥</p>	

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
	<p>ಉತ್ತರ :</p> <p>ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'ಜೀವನಯೋಗ:' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ತಾತ್ಪರ್ಯ : ಎಲ್ಲೆ ಅರ್ಜುನ ನಿನಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರ. ಫಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಬೇಡ. ಕರ್ಮಫಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದು ಹೇಳಬೇಡ. ಹಾಗಂತ ಅಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಡ ಅಥವಾ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೇ ಇರಬೇಡ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.</p>	1 2
31.	<p>ತದನ್ವಯೇ ಶುದ್ಧಿಮತಿ ಪ್ರಸೂತ: ಶುದ್ಧಿಮತ್ತರ: ದಿಲಿಪ ಇತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ: ಇಂದ್ರ: ಕ್ಷೀರನಿಧಾವಿವ </p> <p>ಉತ್ತರ :</p> <p>ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'ಇಂದ್ರ: ಕ್ಷೀರನಿಧಾವಿವ' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ತಾತ್ಪರ್ಯ : ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದ ರಾಜರುಗಳು ಮೊದಲೇ (ಜನ್ಮತಃ) ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧರು. ಆ ವಂಶವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಶುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದಿಲೀಪ ಎಂಬ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಿಂದ ಚಂದ್ರ ಮೇಲೆ ಬಂದಂತೆ ಬಂದನು ಎಂದು ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.</p>	1 2
32.	<p>ಅಶನಂ ಭಿನ್ನಂ ವಸನಂ ಭಿನ್ನಂ ರೂಪಂ ಭಿನ್ನಂ ರೀತಿರಪಿ ಭಿನ್ನಂ ಭಾಗ್ಯಂ ಭಿನ್ನೋ ವರ್ಣ: ಭಿನ್ನಂ ಸರ್ವಂ ಭೇದದೃಶೋ </p>	

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
	<p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'ಸನಾತನಿ ನೋ ಬಧ್ನಾತಿ' ಎಂಬ ಪಾಠದಿಂದ ಅರಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ತಾತ್ಪರ್ಯ : ಭಾರತದೇಶದ ಜನರ ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯರ ರೂಪ, ವರ್ತನೆಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯರ ದೇಹದ ಬಣ್ಣ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಭೇದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುಗರಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಕತೆ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯರ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ.</p>	1 2
XIV.	पद्यपाठस्य नाम विलिख्य पद्यं पूरयत ।	1 × 3 = 3
33.	<p>शारदा</p> <p>..... क्रियात् ॥</p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>पद्यपाठस्य नाम - प्रणतिः ।</p> <p>शारदा शारदाम्भोजवदना वदनाम्बुजे ।</p> <p>सर्वदा सर्वदास्माकं सन्निधिं सन्निधिं क्रियात् ॥</p>	1 1 1
XV.	दशवाक्यैः उत्तरं कर्नाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा लिखत ।	2 × 4 = 8
34.	<p>संस्कृतग्रामस्य वैशिष्ट्यं वर्णयत ।</p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>'ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುಸ್ತಕ ಮೇಳ' 2011 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಮೇಳದ ವಿರಾಡ್ರೂಪ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಭಾರತದ ಪುಸ್ತಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು.</p>	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
xvi.	अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ।	1 × 4 = 4
36.	<p>व्यवहारस्य प्रमुखं साधनं भाषा । भाषया ज्ञानं वर्धते । विश्वस्मिन् सहस्राधिकाः भाषास्सन्ति । तासु संस्कृतभाषा अन्यतमा । संस्कृतस्य देववाणी, गीर्वाणवाणी, भारती इत्यादीनि नामानि सन्ति । संस्कृतभाषा सुलभा मधुरा च वर्तते । भाषासु मुख्या मधुरा दिव्या गीर्वाणभारती ।</p> <p>प्रश्नाः —</p> <p>i) भाषया किं वर्धते ?</p> <p>ii) संस्कृतस्य नामानि कानि सन्ति ?</p> <p>iii) संस्कृतभाषा कीदृशी वर्तते ?</p> <p>iv) भाषासु मुख्या मधुरा दिव्या का ?</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) भाषया ज्ञानं वर्धते ।</p> <p>ii) संस्कृतस्य देववाणी, गीर्वाणवाणी, भारती इत्यादीनि नामानि सन्ति ।</p> <p>iii) संस्कृतभाषा सुलभा मधुरा च वर्तते ।</p> <p>iv) भाषासु मुख्या मधुरा दिव्या गीर्वाणभारती ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
xvii.	दशवाक्यैः प्रबन्धं लिखत ।	1 × 4 = 4
37.	परिसरः । अथवा संस्कृतभाषायाः गरिमा । उत्तरम् : i) पीठिका । ii) विषयनिरूपणम् । iii) उपसंहारः ।	1 2 1
xviii.	पत्रं लिखत ।	1 × 5 = 5
38.	हासनमण्डलस्य सर्वकारीयविद्यालयस्य छात्रः/छात्रा इति मत्वा दिनचतुष्टयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति पत्रं लिखत । अथवा शिवमोग्गामण्डलस्य सर्वकारीयविद्यालयस्य छात्रः/छात्रा इति मत्वा अध्ययनविषये बेङ्गलूरुनगरे वर्तमानं मित्रं प्रति पत्रं लिखत । उत्तरम् : ॥ विरामपत्रम् ॥ * सकाशात् । * सविधे * विषयः * पत्रविवरणम् । पत्रभागः । * पत्रसमाप्तिः । अथवा	1 1 2 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	॥ मित्रं प्रति पत्रम् ॥	
	* सम्बोधनम्, पत्रारम्भः ।	1
	* पत्रविषयविवरणम् । (पत्रभागः)	2
	* सकाशात्, सविधे, पत्रसङ्कतः ।	2

